List 19. **NOVICE** Tečaj LX.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 9. maja 1902.

Politični oddelek.

Boj za nagodbo.

Zopet je stopilo v ospredje vprašanje o obnovitvi avstro-ogrske nagodbe, kakor se skupno imenuje tisti komplekt gospodarskih pogodb, iz katerih izvira trgovinska in carinska jednotnost obeh državnih polovic.

Nagodba je sedaj samo provizorično uveljavljena, mora pa biti glasom zakona še tekom letošnjega leta tudi v parlamentu odobrena. Odobrenje nagodbe je pa v sedanjih razmerah v avstrijskem parlamentu popolnoma izključeno, ako se ne izvrše na nagodbi gotove premembe. Za nagodbo v sedanji obliki ni v parlamentu na noben način dobiti večine.

Tega se zaveda tudi ministrski predsednik in zato je formuliral zahteve Cislitvanske, najminimalnejše zahteve, in jih predložil ogrski vladi. Ta je pa po svoji stari navadi, ki se je sicer doslej še vedno dobro obnesla, odločno odklonila vsako premembo, vsako odnehanje, ter se postavila na stališče, da se mora nagodba v sedanji obliki v dunajskem parlamentu ratificirati, ali pa se nagodba sploh ne obnovi.

Dunajska vlada ne more odnehati. Položaj je tak, da ministrstvo ne dobi v parlamentu večine, če se bi šlo za uveljavljenje sedanje nagodbe. Kakor Körber, tako bi tudi nobeno drugo ministrstvo ne doseglo odobrenja te nagodbe, naj se to ministrstvo že imenuje kakorkoli. Otvorjena je torej samo jedna sama eventuvalnost: ali se uda ogrska vlada in privoli v znatno modificiranje sedanje nagodbe, ali pa pride do ločitve gospodarske jedinosti obeh državnih polovic.

Usoda se najbrž odloči že tekom teh dni in stojimo torej neposredno pred velevažno in dalekosežno odločbo. Dunajska vlada je že zadnji teden pri raznih prilikah ostentativno povdarjala, da se mora dosedanji negotovosti, dosedanjemu cincanju in odlašanju narediti konec, da se mora položaj pojasniti, tako da bo Cislitvanska vedela pri čem da je, saj je negotovost in nejasnost največje zló. V tem smislu se je izrekel ministrski predsednik dr. Körber v prvi seji novovoljene kvotne deputacije in v tem smislu se je izrazil trgovinski minister baron Call v poslanski zbornici sredo teden ter še dostavil, da je Cislitvanska pač pripravljena na primerne žrtve v svrho ohranitve gospodarske skupnosti med obema državnima polovicama, da pa tudi od Ogrske zahteva dobrohotnega uvaževanja njenih potreb, ker je gospodarska skupnost mogoča samo na pravični podlagi, dosedanje stanje pogodbene brezpravnosti pa je nevzdržljivo.

Temu je morda o imenu vsega parlamenta pritrdil tudi bivši minister dr. Bärnreither rekši: Mi hočemo nagodbo, nočemo pa nagodbe za vsako ceno.

Vse te okolnosti pač kažejo, da je odločitev sedaj v rokah ogrske vlade. Cislitvanska je pripravljena na vse. V ponedeljek, neposredno predno je ministrski predsednik Körber odpotoval k odločilnim pogajanjem z Ogrsko vlado, je prišlo v javnost, da se dunajska strokovna ministrstva že dlje časa bavijo z eventuvalnostjo, da se avstro-ogrska nagodba več ne obnovi in da se obe državni polovici etablirata kot samostojni carinski ozemlji. Ministrstva so po temeljitih poizvedbah dognala, da bi posledice ločitve trgovinske in carinske jednotnosti nikakor ne bile tako slabe za avstrijsko industrijo in za avstrijsko kmetijstvo, kakor se je v obče govorilo in pisalo. Vrh tega pa so se ministrstva tudi že pripravila na slučaj, da bo konec tej jednotnosti in se zjedinila glede sredstev, kako ubraniti avstrijsko industrijo in avstrijsko kmetijstvo vsake krize.

V oficijoznih krogih vlada še vedno upanje, da bo Ogrska uvidela, da za varstvo njenih interesov ni

druge poti, kakor da odjenja, da more Ogrska odjenjati, o tem ni dvoma, odkar sta dr. Fořt in dr. Lecher dokazala, da je nagodba za Ogrsko pravi „Haupttreffer"; vprašanje je le, če hoče odnehati. Ogrska postane danes ali jutri tudi gospodarsko ločena od Cislitvanske, to je gotovo, in avstrijski narodi tudi nimajo nič proti temu, če pride do ločitve; samo krona želi jedinost iz političnih ozirov ali tudi ta želja se bo morala umakniti velikim ljudskim interesom, če Ogrska ne omogoči pl. Körberju predložiti dunajskemu parlamentu nagodbo, katero bo parlament mogel odobriti.

V obrambo.

V zadnji številki „Novic" priobčeni članek o letošnjem kongresu slovanskih časnikarjev je dal „Slovencu" povod, da je napadel „Novice" in mene osebno in sicer, kakor se ob sebi razume, na najinfamnejši način.

Navajen sem tudi najstrupenejših napadov in prenašam jih brez težav. Še nikdar me niso kratili spanja in še nikdar se mi ni zdelo vredno nanje odgovarjati le z jedno samo besedico. Kadar čitam v „Slovencu" ali v „Slovenskem Listu", kako se vedno in vedno pogrevajo moji skoro dvajset let stari grehi, grehi izza časa nezrele mladosti in bêde, me vedno obide čut nekake zadovoljnosti, in vselej si rečem: Za ves čas, kar stojim na trdnih nogah, skoraj dvajset let sem, ne morejo ti ljudje niti najmanjše pegice najti v mojem življenju, ne morejo iztakniti niti sence kake nepravilnosti ali nekorektnosti in mi ne morejo drugače do živega, kakor da pogrevajo skoro 20 let stare stvari.

Ta zavest me tolaži pri vsakem novem napadu in mi daje moč, da ravnodušno, z usmevom najpopolnejšega preziranja čitam pogrevanja, pretiravanja in pačenja starih grehov, zlasti ker največkrat prihajajo od ljudi, ki imajo najmanj pravice, nastopati kot moralisti, od ljudi, ki so morda ravno tisti dan, ko so meni očitali 20 let stare grehe, defravdirali naročnino za list, pri katerem imajo dobro službo, ali pa pred sodiščem po krivem prisegli, da bi svoji polni blagajni še kaj dodali.

V članku o kongresu slovanskih žurnalistov sem v najzmernejši in najpohlevnejši obliki izrazil svoje obžalovanje, da tudi ta shod najbrž ne obrodi pozitivnega uspeha ter to mnenje utemeljil.

Doslej so se vršili trije časnikarski shodi, a časnikarstvo ni imelo od njih čisto nič. Ti shodi niso bili druzega kakor parade, na katerih so udeležniki bogato banketirali in se prepirali za — oslovsko senco.

Vzrok tej popolni brezplodnosti je ta, da se je že prvi časnikarski shod postavil na napačno podlago in da so tudi naslednji shodi obstali na istem stališču. Po shodu v Krakovu pripoznal je to tudi umrli poslanec-žurnalist Hořica. V dotičnem njegovem pismu, ki ga hranim še sedaj, mi je Hořica pisal, da bodo časnikarski shodi šele tedaj imeli kaj pomena, ko se jih bodo udeleževali časnikarji, ne pa poleg časnikarjev tudi vsi mogoči in nemogoči drugi ljudje, in ko se bodo razprave omejile na časnikarske zadeve.

To je popolnoma resnično, to potrjuje tudi izid dosedanjih časnikarskih shodov, ali do tega še dolgo ne pride, dasi bi bilo to krvavo potrebno. Čudno pa je, da ravno časnikarji ne moremo do tega priti, kar je navada pri vseh drugih stanovih. Še če imajo na pr. mizarji, pomočniki in mojstri, kak strokoven shod, ne vabijo nanj profesorjev filologije in se na takih shodih tudi ne razpravlja o občekulturnih ali šolskih zadevah, nego o mizarskih zadevah. Tako je pri vseh obrtih in pri vseh stanovih. Samo na shode žurnalistov prihajajo vseučiliški profesorji — gospod Gabršček je v „Soči" napravil troje klicajev ko je to omenil — kakor gosp. Zdziechowski ali nastopajo možje, kakor gospod dr. Mazzura iz Zagreba, čigar zveza s časnikarstvom obstoji v delnicah „dioničke tiskare"; samo na časnikarskih shodih se silijo na razpravo vprašanja, ki niso v nobeni zvezi niti z interesi časnikarjev niti z interesi založnikov ali lastnikov časnikov.

Jaz se s tem nisem nikdar strinjal in se zato nisem hotel udeležiti nobenega dosedanjih časnikarskih shodov. Vedno sem bil prepričanja, da je pred vsem potrebno skrbeti za materijelni položaj slovanskih časnikarjev, potem da pridejo skupni interesi časnikarjev in založnikov, druga vprašanja pa da sploh ne spadajo na časnikarski shod. S tega stališča sem sodil tudi o pripravah za letošnji kongres in svoje mnenje javno izrazil.

„Slovenec" je v svoji polemiki povdarjal, da na dnevnem redu ljubljanskega shoda ni predavanja o Križaniču. To je mogoče, saj oficijelno dnevni red sploh še ni razglašen, faktum pa je, da je bilo v hrvatskih in v čeških listih čitati, da bo hrvatski publicist Stjepan Radić predaval o Križaniču in da sta oba pripravljalna odbora na to molčala. Tudi je v teh listih bilo čitati o raznih drugih predlogih, ki pridejo na razpravo. Če so smeli „Narodni Listy", „Čas" in „Dubrovnik" temu ugovarjati, smele so tudi „Novice".

Dalje mi je „Slovenec" očital, da „nasprotujem" shodu, ker nimam jaz „komande". Govoriti o kakem nasprotovanju — je smešno. Jaz sem se le poslužil svoje pravice, da sem kot žurnalist, torej kot interesirana oseba, povedal svoje mnenje, sicer pa želim shodu najlepše uspehe. Še smešnejše

je, govoriti o kaki „komandi". Mar je meni sploh za kako komando! Vsakdo v Ljubljani ve, da se nikdar za nobeno javno reč ne trgam, da že 15 let nisem bil na nobeni veselici in da se ne menim za društva, da se sploh ne udeležujem nikakih priredb, kjer je prilika, se potisniti v ospredje in zadobiti kako „komando" in da se vedno le norca delam, kadar vidim druge, kako se trudijo, da bi igrali kako ulogo.

Jaz o časnikarskem shodu že od kraja nisem hotel nič slišati, ker sem vedel, da se ne bo vršil v okviru, v katerem bi mogel kaj koristnega ustvariti. Že po zimi, ko se še nihče ni menil za shod, me je obiskal urednik Frylink iz Lvova in me nagovarjal, naj se zavzamem za shod, a jaz sem to odločno odklonil. Ko je potem župan gosp. Hribar sklical ljubljanske žurnaliste na posvetovanje zastran shoda, jaz na njegovo povabilo še odgovoril nisem in se tudi posvetovanja nisem udeležil, ker sem stal in stojim na tistem stališču, kakor ga je obrazložil pri tistem posvetovanju gosp. dr. Tavčar. Če bi bil jaz sploh hotel imeti kaj opraviti s tem shodom, bi se bil udeležil vsaj posvetovanja pri gosp. županu in bi bil vsaj pomagal olajšati ovire pri iskanju gospodov za pripravljalni odbor. A ker niti tega nisem storil, je kar otročje, da se mi očita hrepenenje po kaki „komandi".

Končam! Moje prepričanje je, da naj bodo strokovni shodi časnikarjev posvečeni časnikarskim zadevam, kakor je to pri vseh drugih narodih navada, in da možje, ki niso praktični časnikarji — naj bodo sicer še tako „odlični slovenski rodoljubi" — na takih strokovnih shodih nimajo ničesar iskati. Povedal sem to odkrito, ker je moja navada, da vsaki stvari pogledam naravnost v oči, in ker mi kot časnikarju po poklicu ni vse jedno, kaj se godi s časnikarskimi interesi. Ti so dostikrat direktno nasprotni tako interesom raznih odličnih slovanskih rodoljubov, kakor tistih časnikarskih kibicev in časnikarskih šmarocerjev, ki se vsiljujejo na časnikarske shode.

Povedal bi lahko še marsikaj zanimivejšega, a molčim, ker shodu nečem škodovati. Vem, da me bo „Slovenec" zopet napadal in morda zopet napredno stranko klical proti meni na pomoč, kakor da bi stranko, kateri služim, sploh kaj tangiralo, kako mnenje imam jaz o strogo stanovski zadevi. Ali to me ne moti in ust si jaz ne dam mašiti, najmanj, kadar se gre za moje stanovske in osebne interese. Sicer pa, kakor rečeno, lete že dolga leta name strupene strele z vseh strani, a vse samo zato, ker vestno izpolnujem prevzete dolžnosti in ker zvesto in z vnemo služim svojemu dobrotniku g. dr. Tavčarju. Pogum mi zato ni upadel in mi ne bo. Koža moja je trda in strahu jaz sploh ne poznam; sicer pa se pri vsakem novem napadu spominjam Goethejevega izreka „Sollen die Dohlen dich nicht umschrei'n, musst du nicht Knopf auf dem Kirchthurm sein.

Mogočni ljudje so združeni na najbesnejši boj proti meni, cerkveni in posvetni. Klerikalcem so se pridružili tudi razni liberalni spekulantje. A vsem tem kličem: Le streljajte name, zabavljajte, obrekujte me, vlačite moje ime po blatu, kolikor Vam drago — moja kri vre veselja, moja duša, ki je še vedno mlada, četudi se mi lasje že sive, vriska radosti in ponosa, ko vidim, kako silne moči so se združile, da bi zlomile moje drobno pero, pa tega pri vsem neznanskem naporu vender ne morejo.

M. M.

Politični pregled.

Notranji položaj se v obče smatra jako resnim in sicer zaradi nagodbenega vprašanja. Pričakuje se, da prinese še ta teden odločitev — vsaj dunajska vlada razširja take vesti. Ogrska vlada je zopet razglasila, da „ne razume" velike „razburjenosti" dunajske vlade, češ, da tista nagodba, ki se je brani Cislitvanska z vso silo, je tako slaba za Ogrsko, da ogrska vlada na noben način ne more ugoditi še taki želji Cislitvanske. Neki aktivni cislitvanski minister se je izjavil, da dunajska vlada rajše odstopi, kakor da bi glede nagodbe le količkaj odnehala. Stvar je torej prikipela do viška in mora že v bližnjih dneh priti do odločitve.

— **Nova afera.** — Nadvojvoda Fran Ferdinand pojde kot cesarjev zastopnik v London h kronanju angleškega kralja. Za spremljevalce si je izbral po jednega nemškega, češkega, madjarskega in poljskega kavalirja. Madjari vidijo v tem dokaz, da smatra nadvojvoda Ogrsko kot provinco, kakor sta Češka in Gališka, ne kot samostojno državo, ter so vsled tega začeli strastno vojno v namen, da se prepreči imenovano spremstvo. Madjarom ni prav, da bi svet zvedel, da žive v Avstro-Ogrski še drugi narodi kakor Madjari in Nemci, dasi tvorita te dve narodnosti — manjšino prebivalstva tako v to, kakor v inostranski polovici. V ogrskem državnem zboru so kar švigale najostrejše interpelacije, ali bo ogrska vlada dopustila, da se pomeša „samostojna" ogrska država med avstrijske provincije. Predsednik Szell je tolažil, da ni misliti, da bi se spremstvo drugače sestavljalo, kakor iz zastopnikov obeh držav, t. j. enega nemškega in enega madjarskega kavalirja. Tu pa je Szell v hudih zmotah ter ga hrvatski listi poučujejo, da je drugo Hrvatska in drugo Ogrska, da mora po teh načelih tudi Hrvatsko zastopati posebni kavalir. Sicer pa se cela vest, bodisi že resnična ali ne, prav nič ne spominja Jugoslovanov.

Skupni proračun za leto 1903. — V torek sta se v Budimpešti sešli delegaciji in jim je predložil skupni proračun za l. 1903. Netto-potrebščina znaša 366 milijonov kron, za osem milijonov več kakor lani. Vrh tega zahteva vlada še 38 milijonov za nove topove (haubice) za reorganizacijo raznih topničarskih oddelkov in za ustanovitev nove topničarske kadetne šole. Za zvišanje podčastniških premij se zahteva 200.000 kron. Veliko začudenja obuja naknadni kredit za ekspedicijo na Kitajsko v znesku 8,229 000 kron.

Iz Vsenemške domačije. — Wolf strašno grozi! Tovariši so ga pritirali s svojimi napadi in očitanji v tako zagato, da se brani besno kakor s psi obkoljen volk. Zdi se, da dožive Nemci med seboj nečuven škandal. Wolf piše v svojem listu tako-le: O meni se pripovedujejo stvari, ki se vidijo naravnost zločinske; a če stvar zasledujem in preiskujem, kaj je pač povod takim nezaslišanim zlodejstvom, se moram od groze in strmenja prijeti za glavo radi naravnost blazne nesramnosti, s katero se napihujejo in pretiravajo najničnostnejše, najnedolžnejše in vsakdanje stvari; strmeti moram nad

*

predrznostjo, s katero se ali vsled pomote ali nerazumevanja ali vsled hotenega namena slučajne besede ali slučajni dogodki širijo kot laži in očitanja, ki so zločinska. Organiziral se je cel zistem ovaduštva, pretika se moje privatno življenje ter se vlačijo celo najintimnejše rodbinske zadeve z nesramno zlobnostjo in s čudovito opravljivostjo v javnost, in svet bo strmel, kako sramotno bodo stali oni, ki se zaganjajo sedaj z navidno toliko zmagovitostjo name, da bi me uničili politično in fizično. Očividno upajo, da se utrudim radi strašne gonje ter da omagam pod kopico sramotenja in blatenja ter se umaknem in pustim svojim nasprotnikom, da triumfirajo Ali sedaj naj pride karkoli; nadaljeval bodem vsiljeni mi boj brezobzirno in končno se pokaže, kdo obleži. Svoje prijatelje pa prosim, naj mirno čakajo, da se stvari razvijejo! — Wolf torej v istini strašno grozi. Kaj bo, kaj bo! Ali naj se sodi o Woltu karkoli, istina je, da njegovi sovražniki le oddaleč namigujejo in prikrito napadajo, pozitivnega pa vender ne povedo ničesar gorostasnega. To za lovce „volka“ ni baš znamenje posebnega junaštva. Zato pa so ti lovci v nedeljo razgnali velik shod, ki ga je priredil Wolf na Dunaju.

Vojna v južni Afriki. — Krüger proglaša vse ugodne vesti o mirovnih pogajanjih z Buri kot angleške časnikarske race, katere izpušča v svet vlada, da preslepi angleški narod povodom kronanja kralja Edvarda z navideznim mirom, po katerem vse hrepeni. Obljuba burskih voditeljev, da poprašajo glede miru svoje oddelke, je bila gola formalnost. Krüger je prepričan, da se mir na podlagi sedanjih angleških propozicij ne sklene. 15. maja se snide v Vereenigingu (južne Pretorije) okoli 200 burskih delegatov. Vsi oddelki bodo zastopani. Glasovanje bo tajno. Angleži upajo, da se izreče večina za mir; mogoče pa je, da ostane par sto Burov nespravljivih ter se zatečejo v gore. S temi pa bo v par tednih vojne konec. Dopisnik „Daily Telegrapha“ poroča iz Pretorije, da se zbirajo burske čete neprestano ter jim vodje stavijo vprašanja. Dewet je povsod ter daje svojim rojakom docela resnična pojasnila o položaju. Dewet je baje za mir (drugi pravijo, da je za vojno), Delarey pa je izjavil, da se ukloni večini. Reitz in Jacobus sta sedaj pri Beyersu. Burske žene v zahodnjem Transvaalu se hočejo vrniti na svoje farme „Daily Mail“ graja vojno upravo, da je s slabim gospodarstvom ter z neugodnimi pogodbami zakrivila izgubo mnogih milijonov funtov šterlingov. Goljufije pri nakupu konj in živil so bile velikanske.

Obrtnija.

Boj proti terminski kupčiji.

II.

Izkušnja priča, da zakon, s katerim se je v Nemčiji prepovedala terminska kupčija, ni na kupčijo samo nič vplival in ni rodil tistega sadu, ki se je pričakoval. Žitne cene vsled tega niso poskočile, veletrgovina pa je terminsko kupčijo le v formi premenila v takoimenovani „Lieferungsgeschäft“. Jedini uspeh nemškega zakona je bil, da je mnogo malih žitnih trgovcev propadlo, ker se v prehodni dobi — od odprave terminske kupčije do udomačenja nove forme velekupčije z žitom — niso mogli orijentirati o cenah na žitnem trgu.

Tudi pri nas — kjer se vse posnema, kar se godi v Nemčiji — se je že pred leti začel boj proti terminski kupčiji. Ta boj je pospeševalo posebno obče znano dejstvo, da je spekulacija na žitnih borzah na Dunaju in v Budimpešti zadobila najodurnejšo, naravnost sleparsko obliko. Agentje so potovali po vseh vaseh in z lažnjivimi obetanji zapeljevali posestnike, rokodelce, trgovce, učitelje, zdravnike, duhovnike in pisarje, da so spekulirali na žitni borzi. Na borzo so se tudi zatekli plavokorni kvartopirci iz dunajskega jokaykluba in stalni obiskovalci totalizaterja pri vseh velikih dirkah. „Odličen“ aristokrat, knez Fürstenberg, se je dal celo pregovoriti, da je posodil svoje ime za uprizorjenje „ringa“ v svrho umetnega podraženja turšice.

Kakor vedno in povsod, so bili spekulantje naposled žrtve nekaterih brezvestnih borznih matadorjev, ki so zapeljane ovčice z dežele prav nekrščansko odrli. Marsikako posestvo je prišlo na boben, marsikaka hiša je dobila novega lastnika, marsikaka prej ugodna eksistenca je bila uničena.

Zakonodajstvo je na različne načine poskušalo, omejiti to igralsko besnost, ki je prešinila tako široke sloje; zlasti je poskušalo to doseči z omejitvijo kompetence borznih razsodišč in to poslednje je tudi dosti zaleglo. Največ je seveda zaleglo to, da je bilo na stotine ljudi prav pošteno ogoljufanih. Ta izgled je bil premnogim v svarilo. Borzna spekulacija z žitom se je s tem vsaj deloma omejila; odpravila se sploh nikdar ne bo, kajti oblika vsake kupčije se lahko preminja, vsaka kupčija lahko zadobi drugo obliko, ne da bi se v bistvu dosti premenila. Tako je tudi s terminsko kupčijo, oziroma s spekulacijo na žitni borzi; terminska kupčija se lahko zatre, a spekulacija bo ostala tudi v tem slučaju, samo izvrševala se bo v drugi obliki.

Oblika kake kupčije pa nikdar ni odločilna za ceno blaga. To more misliti samo nevednež, a da je teh dosti na svetu, o tem smo menda vsi jedini. In dokler bo terminska kupčija v Ameriko dovoljena, se bo tudi pri nas v bistvu vsa žitna kupčija vršila v tistem smislu, če tudi v drugi obliki: terminska kupčija bo posredovalec pri določitvi svetovne cene žita. Veletržcem se ne bo slabo godilo, tudi če se terminska kupčija prepové.

Kar pa bi bilo nujno potrebno, je to, da se reformirajo žitne borze in sicer na ta način, da zadobe žitne ali sploh kmetijske zadruge vpliv na določitev cen. S tem bi bil upeljan na borzo nov, zdrav, dober element in s tem bi tudi zadružništvo dobilo trdno podlago, mej tem ko visi sedaj v zraku.

Kmetijstvo.

Glogov belin.

V nekaterih letih se prikažejo na hruškah, jablanih in češpljah (slivah) v velikanskem številu zelo

požrešne, belodlakave, rujavo in črnoprogaste gosenice tega znanega metulja ter popasejo in objedo drevje časih do golega. Očitno nam je, da ne uničijo na tak način samo letošnjega pridelka, ampak oslabijo s tem tudi drevje prav močno. Po noči, ob slabem vremenu in časih tudi za velike solnčne vročine, se drže gosenice v velikih družbah med listjem, ki so ga nekako mrežasto prepredle; ves ostali čas pa so razkropljene po vsem vrhu, kjer neprenehoma žró.

Meseca velikega travna ali rožnika se izpremenijo gosenice v svetle, zelenkastorumene bube, ki so privezane z drobnimi nitkami ob vejicah.

Še meseca rožnika pride na dan metulj, ki odloži svoja mnogoštevilna, rumena jajčica gosto drugo poleg druzega in sicer po največ na spodnjo stran lista.

V teku poletja se izvale iz jajčic gosenčice, ki oklestijo najbližje liste popolnoma do reclja, ostanejo pa čisto majhne in se poskrijejo pred zimo v družbah v gnezda, katera so si spredle iz posameznih ali iz nekoliko suhih listov. To so takozvana mala gosenična gnezda, ki ostanejo na drevju tudi še potem, ko je odletelo listje.

Kakor hitro se začnejo odpirati spomladni listni in cvetni popki, zapustijo gosenčice svoja prezimovališča in strežejo svojemu gladnemu želodcu s tem, da obirajo listje skoro nepretrgoma; drevje postaja golo, gosenice pa naglo rastejo.

Ako hočemo tega škodljivca naglo in z uspehom zatreti, moramo omenjena mala goseničja gnezda odrezati po zimi z drevesnimi škarjami, nasajenimi na dolgi palici. Tega pa ne bodemo storili le na sadnem drevju, ampak na vsak način tudi na glogu in trnoljici (to se pravi na belem in na črnem trnu), ako se namreč nahajata v obližju dreves. Gnezda je treba sežgati. Zadnjega dela ne smemo nikdar opustiti, kajti iz gnezd, ki so ostala na tleh, izlezejo spomladi tudi gosenčice in se spravijo na drevje.

Jajčica na listju sicer lahko zmastiš na pritličnem drevju, na visokodebelnem pa bi imelo to ravno tako malo uspeha, kakor zatiranje gosenic v njihovih poletnih gnezdih.

Poučni in zabavni del.

Črni kirasirji.

Češki spisal V. Beneš-Třebizský. — Poslovenil D. Př.

(Dalje).

Danes ga je zopet to tako mučilo, ti kozaki so prišli in njegova hči se je zagledala v poljskega jetnika.

„Pri Lipskem ste se bili“!

„Pri Lipskem, dobrotnik —“

„In ušli ste?“

„Samo levico so mi zdrobili“.

Župan je zakimal z glavo in uprl svoje oči ostro v Poljaka.

„A o „črnih kirasirjih“ niste nič slišali“?

„Slišal, dobrotnik moj. Pri Hlumu jih je padla polovica, pri Lipskem druga polovica“.

Župan je zadovoljno pogladil svoje čelo in pokašljal.

Marici so se zaiskrile oči, kakor bi hotela za to vest takoj pasti mladeniču v naročje.

„Le nekaj se jih je rešilo. Mi smo stali za njimi, toda vsak izmed njih, vi ljudje, je bil hudič, ker nobena kroglja se jih ni prijela, a naše sablje so se ogibale njih telesa. Njih udarec je bil vedno smrtnonosen, a iz njihovega samokresa niti jedna kroglja ni zgrešila.

Jetnik je malo utihnil.

„A zakaj si vprašal po njih“? je vprašal potem Poljak.

„To mi je le tako prišlo na misel. Dostikrat smo tu o njih slišali. Tudi je njih polk nekoč jezdil skoz našo vas“.

Župan je to iztežka povedal, potem pa zopet nemirno korakal po sobi.

„Med temi nekolimi je mogel biti uprav on“! je mislil.

„Med temi nekolimi je bil gotovo on“.

Županu se je dozdevalo, da mu je te besede pošepnil nekdo na uho.

„In vi ste iz Poljske“.

„Seveda“.

„In vaši stariši“?

„Ne živijo“.

„In vaši bratje“?

„Ne žive“!

„In vaše sestre“?

„Nobene nisem imel“.

„Nikogar nimate“?

„Niti očetnjave nimam“.

Župan ga je pogledal iz nova. Te besede so se mu dozdevale nekam tuje.

„Reči hočete, da nimate domovja“.

„Nimam“.

„Vi, da niti doma nimate“? je šepetala tiho Marica, sklenila roke in mile oči so se ji porosile.

„In vender ste žlahčič“, je rekel župan.

„Žlahčič brez očetnjave, brez posestva, brez podložnikov“? je ponavljal župan glasno in menil tiho, da za takega bi ne dal niti počenega groša.

In zopet mu je bilo žal, da je ostal pri njih, da ga je prosil prenočišča, in mogel mu je premotiti še hčer. Čudno so se mu uprle oči v poljskega žlahčiča; ko bi ga videl mladi mož, bi bil šel raje s svojimi tovariši na pokopališče, na pokopališču prebil raje hladno vlažno noč, nego pri tem županu.

Župani so bili ob času robote, tako na početku tega stoletja čudni ljudje, sužnji in oblastneži ob jednem, večinoma ljudje brez sramežljivosti in poštenja, kakoršni so rabili gospodom „vrhnjim“ in „justiciarijem“ posebno za vsako delo.

„Marica, mati že dremljejo, pojdi in pripravi posteljo“, je rekel hitro župan.

Marica je slušala, se dvignila in še jedenkrat pogledala mladega plemiča, nekaj zašepetala, nemara „z Bogom“ ali „lahko noč“, župan pa se je obrnil k njemu in predel govor dalje.

„Ali je vaš oče imel mnogo imetja“?

„Mnogo, dobrotnik moj! Ne bi ga bil pregledal. Toda prišli so Rusi, zažgali nam grad, ubili mi očeta, dva brata istotako, tretjega so poslali v Sibirijo, kjer je tudi umrl, a jaz sem pobegnil z materjo iz dežele. Napisali so po meni zatikač, toda jaz sem že bil na Pruskem, za Pruskim in na francoskih mejah V Parizu mi je umrla mati, a vse, kar mi je ostalo po roditeljih, bila je očetova sablja in častno ime. A to sabljo in ime našega rodu sem položil v cesarjevi palači Napoleonu pred noge. Pri Lipskem so mi jo presekali na tri kose, ostal mi je samo ročaj“!

Kmalu nato je bilo v županovi sobi že temno. Iz hiše se je plazil nekdo skozi duri na prosto in naravnost krenil proti pokopališču, nad katerim je rdela zarja kozaških ognjev.

* * *

Ni se še danilo, ko so se ozvali po vasi kriki, ki so bili podobni kletvam. Ljudje so še dremali, pri županovih se tudi še nihče ni gibal; toda na dvorišču so že stali kozaki in nekoliko jih je stopilo v sobo. Jetnik je trdno spal. Po županu ni bilo sledu, odšel je pred uro na sejm. Kozaki so ukresnili luč, a jedva se je pojavil prvi plamen, že so jim žvižgale žilavke nad glavami, in trije udarci so vzbudili mladega moža, kateremu je postljala Marica pri peči.

„Za Prago“!

„Za Maciejovico“!

„Za Moskvo“!

„In za prenočišče pri peči, pasji sin“!

Kozaki so tolkli kakor za stavo; izlivali so gnev na siromaka, ker jim je ušlo iz pokopališča nad trideset Francozov. Toda Poljak je molčal, oči je imel zaprte in šele tedaj je izpregledal, ko so se odprla vrata in se je objavila v njih mlada deva z razpuščenimi lasmi — odrešenica. (Konec prih.)

Razglas

o prihodnjem tečaju podkovske šole v Ljubljani.

Novi šolski tečaj na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se prične dne 1. julija 1902.

Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi o ogledovanju živine in mesa.

Kdor želi priti v podkovsko šolo, naj vloži prošnjo za sprejem, in naj ji priloži:

1. izpisek iz krstne knjige (ali krstni list),
2. domovinski list,
3. šolsko spričevalo,
4. učno spričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem mojstru,
5. župnikovo ali županovo spričevalo o poštenem vedenju.

Ubožni prosilci, ki se ne morejo šolati ob svojih stroških, niti ne morejo pričakovati podpore od svojcev, morejo dobiti po 50 gld. podpore pri kmetijski družbi. Prosilec za podporo mora svoji prošnji poleg navedenih prilog priložiti še:

6. ubožni list,
7. potrdilo, da je že dve leti bil za kovaškega pomočnika.

Prošnje za vsprejem v podkovsko šolo naj se do 15. junija l. 1902. pošljejo vodstvu podkovske šole v Ljubljani.

Šola bo trajala do konca decembra l. 1902.

Kdor dobro prestane preskušnjo, more po postavi iz 1873. l. dobiti patent podkovskega mojstra; brez preskušnje pa sedaj nihče ne more postati podkovski mojster.

Nauk o podkovski šoli je brezplačen, učenci morejo skrbeti le za živež in za stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolski sobi.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih boleznij, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živinskih in mesovnih, zatorej naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovnega oglednika.

Oton pl. Detela,
predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis Trsteniški,
začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. junija t. l., in sicer: 27. junija skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskavali podkovske šole, 28. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledavanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri hočejo delati to skušnjo, naj se oglase pri podpisanem vodstvu do dne 15. junija t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dne 1. maja 1902.

Dr. Karol vitez Bleiweis Trsteniški.

Novice.

— **Osebne vesti.** Sodni pristav v Radečah gosp. Oton Vidic je premeščen v Ljubljano. Za sodne pristave so imenovani avskultantje gg.: Anton Nagode za Metliko. dr. Lotar Mühleisen za Rogatec, dr. Jurij Račič za Konjice in dr. Adolf Kaiser za Radeče. Sodni pristav v Konjicah gosp. Karol Higersperger je imenovan okrajnim sodnikom v Dobrlivesi — Finančni konceptni praktikant v Trstu gospod Josip Štrekelj je imenovan finančnim koncipistom. — Gosp. dr. Josip Plemelj, rodom z Bleda, je dopuščen kot privatni docent za matematiko na vseučilišču na Dunaju. — Vodja okrajnega glavarstva v Ptuju, namestniški svetnik grof Attems je imenovan okrajnim glavarjem v Mariboru. — Dekan v Št. Jerneju gospod Anton Fettich-Frankheim je imenovan kanonikom v Ljubljani. — Namestniški konceptni praktikant v Malem Lošinju gosp. Fran Korošec je imenovan deželnim koncipistom pri deželnem odboru v Ljubljani — Administratorjem v Sodražici je imenovan kaplan Brešar iz Ribnice.

— **Nadvojvoda Josip Ferdinand** je prišel na lov na Pokluko Ogledal si je tudi naprave za elektriko v Vintgarju, kateri mu je jako dopadel.

— **Županom v Toplicah** je izvoljen trgovec in posestnik gosp. Ignacij Sitar.

— **»Slovenska Matica«** vabi na CXXIX odborovo sejo, ki bode v sredo dne 14. velikega travna l. 1902 ob 5 uri popoldne v društveni pisarni. Vspored: 1 Naznanila predsedništva. 2 Potrditev zapisnika o CXXVIII. odborovi seji. 3. Poročilo o računih za l. 1901. 4. Poročilo o pripravah za redni občni zbor. 5 Tajnikovo poročilo. 6 Eventuvalija.

— **Za pogorelce v Zdenski vasi** je deželni odbor kranjski dovolil 4000 kron podpore

— **Dijaški in ljudski kuhinji v Ljubljani** je deželno predsedništvo s posebnim dopisom sporočilo Najvišjo zahvalo za brzojavni izraz udanosti povodom društvene petindvajsetletnice.

— **Slovenski arhitekt gosp. Maks Fabiani** je bil pozvan k nadvojvodi Francu Ferdinandu, ki mu je naročil, da izvrši neke stavbne preuredbe njegove palače v Pragi. Gosp. Fabiani je imel sijajno ponudbo v Rusijo, a jo je odklonil, ker hoče ostati še nekaj časa v Avstriji.

— **Lekarna v Idriji.** C kr. poljedelsko ministrstvo je oddalo c. kr. rudniško lekarno v Idriji gospodu magistru farmacije Danilu Pircu v Ljubljani v najem.

— **Prememba posestev** Zadnji čas je bilo prodanih izredno mnogo kranjskih grajščin in sicer so kupili Galenek pri Zagorju gospod Fr. Celestina iz Kranja, Čemšenik pri Domžalah gosp. Ferdinand Souvan iz Ljubljane, Mirno gg. Klun in Pirker v Ribnici, Mokronog gospod I. Hladnik iz Ljubljane in Jablanico gosp. A. Dub na Dunaju

— **Novo pokopališče.** Kakor čujemo, si je cerkvena oblast, kateri se je prepustilo, da v prvi vrsti razmotriva o vprašanju novega pokopališča, že zagotovila za slučaj, da se ziedini z drugimi poklicanimi faktorji, 20 oralov sveta onkraj Gruberjevega kanala med cerkvijo Božjega groba in Ljubljanico Za poskušnjo so odkopali zemljo 3 *m* globoko ter baje konštatovali, da so ondotna tla v pokopališke svrhe zelo primerna Tudi je baje baron Codelli že privolil, da se čez njegovo posestvo napelje 7 *m* široka cesta. Pokopališče na tem kraju bi bilo vsekakor jako primerno in želeti bi bilo da se zadeva čim preje ugodno reši. Štefanja vas bi s tem gmotno precej pridobila

— **Podpora za streljanje zoper točo.** Deželni odbor kranjski bo razdelil tudi letos pretečenim letom enako denarno podporo za napravo novih, odnosno za spopolnitev že obstoječih strelišč v vinorodnih krajih na Kranjskem. Županstva se pozivljajo, da pošljejo svoje prošnje najkasneje do 25. t. m. naravnost deželnemu odboru v Ljubljani. Pripomni se, da se bode pri sedanji razdelitvi oziralo v prvi vrsti na one občine, katerim se take podpore dosedaj še niso nakazale.

— **Goška afera.** Zaradi Goške afere je bil ondotni kurat gosp. Ferjančič obsojen na dva meseca ječe. Vložil je ničnostno pritožbo, katero je pa kasacijski dvor sedaj zavrgel.

— **Ustanovitev ljubljanske društvene godbe.** V soboto večer se je vršil pri „avstrijskem cesarju“ ustanovni občni zbor ljubljanske društvene godbe. Predsednik pripravljalnega odbora, gosp dr. Vl. Ravnihar, je naglašal, da je pripravljalni odbor resno presodil ljubljanske razmere ter prišel do prepričanja, da se civilna godba dá vzdržati, ako se bo dobro gospodarilo ter če bo meš anstvo godbo podpiralo. Da je godba potrebna, se kaže pri vsaki priliki. Godba se razvije polagoma do koncertnega orkestra ter bo vstrezala vsem potrebam. Blagajnik gosp Tosti je poročal, da ima društvo že preko 800 članov, ter da se je do 1. t. m. nabralo 1128 kron 50 vin Sustentacije in razni stroški znašajo 245 K 86 vin. tako da ima danes društvo naloženih 808 K 86 vin. Proračun izkazuje 1035 K. Članarina bo prinašala vsak mesec vsaj 800 K, koncerti pa 350—400 K, tako da bo godba lahko izhajala. Godba bo štela začasno 16 godcev za lok in okoli 20 za trobila. Gosp Tostiju in gosp. Bučarju se je izrekla zahvala. Sklenilo se je, glasbila kupiti za 700 gld., ki se deloma plačajo. Načrt društvenih pravil se je odobril. V odbor so bili voljeni gg. Bučar, Čuden, Fabjan, Herzmann, Stuhli, Praprotnik, dr. Ravnihar, A. Sachs in Tosti.

— **Savski most pri Brežicah** bo veljal 500.000 K. Stavbno dovoljenje se je že dalo. 400.000 kron je že zagotovljenih, in sicer dajo po 100 000 kron država, dežela Štajerska, mesto Brežice in okrajni zastop v Brežicah. Pričakuje se, da dovoli tudi kranjski deželni odbor 100 000 kron.

— **Umrl** je v Zagorju ob Savi ondotni župnik č. g. Jakob Gross. N. v m. p.

— **Brat in sestra.** Anton Sedej, bivši finančni stražnik, rojen v Idriji, sedaj brez posla, je prišel k svoji sestri Mariji Sedejevi, kuharici v Ljubljani, in je zahteval od nje, da mu da 60 kron, češ, da je dobil službo v Trebnjem in potrebuje toliko varščine. Sestra mu tega ni prav verjela in mu ni hotela dati denarja. Anton Sedej se je nato poslovil od sestre z besedami: „Če sem jaz mrtev, naj bo pa še kdo drugi“. Čez eno uro je spet prišel nazaj k sestri v kuhinjo in jo silil, naj mu da denarja, in ko tega le ni dobil, je potegnil iz žepa revolver in ga nastavil proti sestri z besedami: „Ali ga v diš?“ Marija Sedej je zbežala iz kuhinje, poklicala ljudi v hiši in se zaklenila v svojo sobo, kjer je ostala, dokler ni prišel policijski stražnik, kateri je iztrgal Sedeju revolver iz rok in ga aretoval.

— **Iz Evrope v Ameriko po zrakoplovu.** Santos Dumont izjavlja. da se bo v 10 letih zrakoplovstvo povzdignilo na tako višino, da se bodo popotniki potom zrakoplovov prevažali iz Evrope v Ameriko, kar bo seve dosti hitreje, nego s parniki.

— **Pouk za anarhiste.** Policija v Rochesiru je prišla na sled neki anarhistični knjigi, v kateri je vse popisano, kako se vlak razstreli in koliko nitroglicerina je treba za razstrelbo. Knjiga je tiskana v tiskarni John Mosta in obsega 500 strani Sodi se, da je bila razdeljena med anarhistične pripadnike z namenom, da bi kedo pognal v zrak vlak, s katerim se je po Ameriki vozil princ Henrik.

— **Ogromen kos zlata** našli so v Sibiriji v zlatih rudokopih pri reki Sùbišek. Tehtal je ta biščeči kolos 30 *kg*. Delavce, ki so ga izkopali, so nagradili z 2000 rublji.

— **Zanimiv kongres.** Od 18. do 21. avgusta bode v Friburgu v Švici mednarodni kongres na čast blažene Device Marije. Razpravljalo se bo v petih odsekih; 1. Dogmatična vprašanja; 2. blažena Devica Marija v zgodovini; 4. Kongregacije in bratovščine presv. Device; 5. presveta Devica in socijalno vprašanje. — Kdor želi prisostvovati kongresu, naj se obrne na friburškega kanonika Kleivera.

— **Ogromni uspeh romana.** Roman „David Harum", ki ga je spisal Edvard N. Westcotta, je bil dosedaj razprodan v 500 000 eksemplarih Pisatelj je pisal svoje delo, ko je bil v največji revščini, ker ga je obiskala neozdravljiva bolezen. Šest založnikov je zavrglo njegov rokopis, sedmi (Appleton in drug) je sprejel ponudbo. Westcott je prebral še korekturo in je umrl.

— **Pregovori o dolgu.** Bog te varuj dolga in slabega tovariša. — Mrtva glava dolgov ne plača — Težko onemu do smrti, kedor si dolg oprti. — Obetanje, najtežje dolgovanje. — Dolg je nesrečen drug. — Kedor ima dolg, ni niti na Božič vesel. — Najboljše prijateljstvo neha često z dolgovi. — Kedor svojo hišo s tujim denarjem zida, ta sebi bremen zida. — Kedor se varuje dolga, njemu je lep svet. — Kadar imaš, ne trosi, kadar nimaš, ne prosi. — Kedor z dolgom druži, on vedno godrnja in toži. — Kedor se z dolgom šali, njega svoja žali. — Kjer se dolg udomači, ondi se rja vgnjezdi. — Ako nimaš dolga, se ne bodeš bal glada. — Kedor se dolga varuje, njega sosedstvo ne obrekuje — Težko hiši, kjer ima dolg svoje stanovanje. — Hiša pogori, a dolg ostane

— **Kako zidajo milijonarji hiše.** Milijonar Frick, ki si je svoje obilne milijone moral sam pridobiti, ker je rojen iz čisto uboge hiše, sezidal si je sedaj v Pittsburgu krasno palačo s triindvajsetimi nadstropji. Palača je zidana jako sijajna. Od prizemlja do strehe obložena je v svoje nadstropje z najfinejšim grškim marmorjem. Vrata in okna, ali kar je sploh lesenega v hiši, delano je iz dragocenega mahagonijevega lesa. Deset električnih naprav je vedno pripravljenih, da odpelje obiskovalce v katero nadstropje kedo želi, ker stopnic sploh ni v tej palači. Nad vsemi triindvajsetimi nadstropji pa je velikansko kopališče, da more več ljudi ob jednem plavati. V slučaju požara odpre se ta voda in ves ogenj je pogašen Stroški tega zidanja znašajo nič manj kakor 48 milijonov kron.

— **Krügerjevo sorodstvo na bojnem polji.** Znani burski predsednik Krüger ima štiri sinove. Trije izmed njih so na bojišču proti Angležem, eden pa, težko ranjen, je bil ujet od sovražnika ter je umrl v Pretoriji. Najstarejši Krügerjev sin Gašper ima tudi uže tri odrasle sinove, katerih jeden se bori z očetom, dva pa sta bila ranjena in sta sedaj ujetnika Angležev. Tudi drugi predsednikov sin je imel tri krasne sinove vojake. Toda dva sta padla v boji, jeden se pa nahaja v ujetništvu Tudi možje in sinovi od Krügerjevih hčera so na bojišču ali ujetniki Angležev, le jeden se nahaja kot privatni tajnik pri predsedniku Krügerju. Celo vrsto hrabrih mož šteje rodbina Krügerja, ki so, pustivši družino in ugodni dom, hiteli na bojišče, da, če treba, dado življenje v korist domovine. Nič manj žrtev niso prinesle na altar domovinske ljubezni njihove žene in matere, — ki jih — ne ozirajoč se na lastno tugo in zapuščenost — hrabré in spodbujajo k vstrajnosti za rešitev domovine.

— **Čuden slučaj.** Na nekej veselici spoznal je mlad uradnik hčer bogatega trgovca ter se zaljubil v njo. Tudi ona ga je ljubila, toda bogati oče je odvrnil na snubitev mladega uradnika, da ima njegova hči 100.000 kron dote, toraj jo dobi le tisti, ki ima vsaj toliko premoženja. Ker pa uradnik razun svoje službe ni imel ničesar ter vse prošnje niso pomagale pri trdosrčnem očetu, sklenila sta mlada človeka, da se usmrtita. Šla sta po mestnej ulici zatopljena vsak v svoje misli, kar se odprejo vrata neke menjalnice denarjev ter se na pragu pogovarjata dva človeka o številki srečke, katera je zadela 600.000 kron „Si li ti kaj igral na teh srečkah"? vpraša deva zaročenca. „Da, sem" odvrne ta ter mehanično poseže v žep, kjer je imel v listnici srečko. In glej, ta srečka je imela ono številko, katero je imenoval dotičnik na vratih menjalnice. Oba veselo presenečena hitita nazaj v menjalnico, da se uverita o svojej sreči, katero jima je uradnik potrdil. Sedaj pa sta bila naenkrat iz najnesrečnejših ljudi najsrečnejša dvojica, katerej tudi oče po vsem tem ni odrekel svojega blagoslova.

— **Nekaj o šampanjcu.** Šampanjec je bil do konca 17. stoletja rudeč in se ni penil. Šele okrog leta 1690 je iznašel benediktinski pater Don Perignon v opatiji Hautvilliers na Francoskem način, po katerem se šampanjca s pomočjo črnih jagod speni in sčisti. Sedaj se dela šampanjec seveda na drug način.

— **Angleška patriotična imena.** Sedaj, ob kronanju angleškega kralja, predlagal je neki posebno navdušen patriot, naj bi se vsem deklicam, ki se rodijo na dan kraljevega kronanja, po celem kraljstvu dalo ime Coronija Ta predlog je bil sprejet z navdušenjem, toda to navdušenje je hitro ohladil nek Londonski list, rekoč, da bi bil to atentat na vse devojke, ki bi se isti dan rodile, ker bi iste v celem življenju ne mogle vtajiti ne en dan njihove starosti, ker kakor bi vsak učenec vedel za dan kronanja Edvarda VII, ravno tako bi vedel za dan rojstva vseh onih, ki bi se zvale Coronija. Nadalje pravi ta list, da so bili ob času zmage Angležev nad Buri tedaj ko so baje zavzeli Angleži Pretorijo, bili so nekateri stariši tako navdušeni, da so dali svojim, isti dan se rojenim hčeram ime „Pretorija". A danes da uže obžalujejo to svojo patriotično navdušenost, ker zmaga ni bila tako sijajna, kakor so prvi hip mislili.

— **Šmarnica (Convaliaria majalis)** nam je v tej dobi najmileja cvetlica in vsaktera roka seže radostno po njej, naj si bode v mestu ali zunaj, v naravi. Ona je gozdno dete ter na hladnih, skritih prostorih bujno razširja svoje podzemeljsko steblo, iz katerega poganjajo široki listi in mični cvet. Razširjena je po celej Evropi do Sibirije in Japonskega, ter ima tudi v stoletnih gozdovih severne Amerike svoje bivališče. Njena domovina pa je Indija ter je sploh edina te vrste na svetu Šmarnica je zdravilna rastlina; korenina, kakor perje in cvetje rabijo za različna zdravila in njen sveži in okrepčujoči vonj vporabljajo dame najvišjih krogov.

— **Vsa Angleška razsvetljena.** Z velikanskim projektom se bavijo na Angleškem Ves otok hočejo na predvečer kraljevega kronanja razsvetliti z velikanskimi kresovi na tak način, da bo večer svetel, kakor dan. Ob 9. uri 55 minut zvečer bodo s 3000 hribov zletele v zrak rakete. Vsak kres bo veljal 500 kron in bo imel 30 *m* visok plamen.

— **Cenene doktorske diplome.** Kdor je hotel na lahek način postati doktor, imel je do zadnjega časa ugodno priliko na kološvarskem vseučilišču. Ondi se je dobilo doktorsko diplomo za 40—50 kron. Delil jih je za to ceno vseučiliški — pedel. Prodajal je dijakom diplome, katere je kradel profesorjem iz zaprte omare. Ponaredil je ključe od omare in pričel „trgovino z diplomami". Rektor je prišel po dolgem času na sled tej slepariji, zapečatil je omaro z diplomami in je odredil preiskavo.

— **Tekmovanje z zrakoplovi.** Santos Dumont je dobil nevarne tekmece. V prvi vrsti stoji Angež dr. Barton, ki poziva na tekmovanje z zrakoplovom, katerega je Barton izumil. Tekmovanje bi se vršilo med Londonom in Edinburgom ter stavi Barton do 200 000 kron, da bo prekosil Dumonta. Barton pravi, da se njegov zrakoplov da izborno voditi in da doseže doslej nedosežno hitrost. Tudi neki Spencer se oglaša in pravi, da je njegov zrakoplov boljši od zrakoplova Santos Dumontovega. To kaže, da se zrakoplovstvo jako živahno razvija in da se naposled res skoro utegnemo voziti po zraku.

— **V zrak pognali vojašnico** Dvonadstropno vojašnico v Managui (Nikaragua) so nasprotniki ondotne vlade pognali v zrak. Skoro 200 vojakov je mrtvih. Hiše v okolici so poškodovane.

Loterijske srečke.

V Lincu dne 3. maja t. l.: 73, 90, 34, 74, 88.
V Trstu dne 3. maja t. l.: 23, 78, 43, 7, 13.
V Pragi dne 7. maja t. l.: 28, 67, 22, 13, 81.

50 000 kron znaša glavni dobitek gledališčnih igralcev loterije. Opozarjamo naše cenjene čitatelje, da se vrši srečkanje nepreklicno dne 19. junija l. 1902 in da bodo dobitki od pošiljateljev proti 10 % odbitku v gotovem denarju izplačani.

Srečkanje nepreklicno 19. junija l. 1902.

Glediščnih igralcev loterija.

1	glavni dobitek .	à	50000	kron
1	„ „ .	à	5000	„
1	„ „ .	à	3000	„
2	„ „ .	à	2000	„
5	dobitek . . .	à	1000	„
10	„ . . .	à	500	„
20	„ . . .	à	200	„
60	„ . . .	à	100	„
100	„ . . .	à	50	„
300	„ . . .	à	20	„
3500	„ . . .	à	10	„

Srečke po 1 krono

priporoča

J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Sleherni dobitki se od pošiljateljev proti **10** % odbitku **v gotovem denarju** izplačajo.

Priznano izvrstne in najboljše

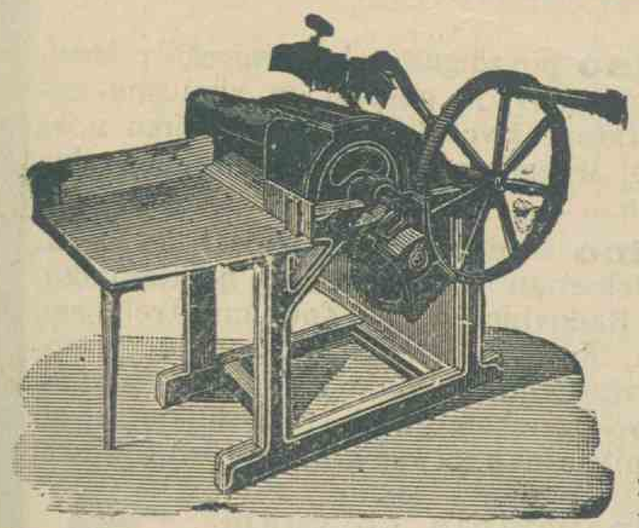

MLATILNICE

s patentovanim valjčnim tečajem z obračasto pripravo za mazanje, ročne na gepel in na par,

potem vsakovrstne **gepelne** za vprego od 1 do 6 konj; najnovejše **žitočistilnice, trijerje, rebljače; stiskalnice** za seno in slamo ročne, nepremične in prepeljive. — **Valarje** za polje iz jeklene ploščevine (Stahlblech-Feldwalzen), robati in gladki. **Pluge** z 1, 2, 3 in 4 lemeže; **travniške brane** klepne in dijagonalne. — **Slamoreznice** s patentovanim valjčnim tečajem z obročasto pripravo za mazanje — **Stiskalnice** za zeleno krmo; patentovane **sušilnice** za **sadje** in **sočivje**. Vsakovrstne **stiskalnice** in **mlini** za **grozdje in sadje**; **stroje** za **roblanje**. Samodelujoče patentovane **brizgalnice** za **trsje** in **zelenjad**. **„Syphonia“. Sejalni stroji „Agricola“** in **stroji za košenje trave, detelje in žita** z verižno pripravo, nadalje **premične štedilne peči, peči za parjenje krme; stroje za obračanje in sušenje mrve, mešane krme in žita** itd. itd. Vse navedeno orodje izdeluje in razpošilja po najnovejši odlikovani sestavi

Ph. Mayfarth & drug.

c. kr. edino priv tovarne kmet. strojev, livarna in fužine na par **na Dunaji, II/1, Taborstrasse št. 71.**

Odlikovan z nad 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami pri vseh večjih razstavah.
Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj. — Zastopniki in prekupci se iščejo. — Ustanovljena leta 1872. — 750 delavcev.

Da se zamore ceni **bazarski** ali **tržni robi** v okom priti, me je ena največjih švicarskih tovarn za uro pooblastila tako dolgo, da je kaj zaloge, kot **reklamo**, žepne ure prav fino izdelane skoraj **zastonj** prodajati. (1—15)

K vsaki uri se dobi usnjati tok in novoizumljeno pomanjšalno zrcalo **zastonj.**

K vsaki uri se dobi usnjati tok in novoizumljeno pomanjšalno zrcalo **zastonj.**

gld. 2·10 nikelnasta anker-remont. žepna ura s posrebernjeno francosko verižico in tokom.

gld. 4·20 prava srebrna remont ura s posrebrnjeno amor. žepno verižico in tokom.

gld. 4·70 prava srebrna remont. ura za dame s posrebrnjeno angleško verižico in tokom.

gld. 11·— prava 14karat zlata remont. žepna ura v lepi baržunasti škatulji in elegantno verižico.

Za vsako uro se jamči 3 leta.

Nepovoljne se zamenja ali denar nazaj pošlje, torej brez rizike. — Tem enaka naznanila so ponarejena. — Pošilja se proti gotovini ali po povzetju.

E. Holzer

tovarniška zaloga ur in zlatnine na debelo.

Založnik avstrijske c. kr. uradniške zveze itd.

Krakovo, Stradom 18.

Avstrijsko.

Ilustrovani ceniki zastonj in franko.

Agentje se sprejmejo.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 7. maja 1902. Pšenica K 9·50 h, rž K 7·40 h, ječmen K 7 50 h, oves K 8·— h, ajda K 6·50 h, proso K 6 — h, turšica K 6 10 h, leča K 9 — h, fižol K 7·— h Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

Za bolne v želodcu!

Vsem tistim, kateri so se skozi prehlajenje ali preobilno jed, ali s težko prebavljivo, prevročo ali mrzlo jed ali neredno življenje, želodečno bolezen nakopali kakor: **želodečni katar, želodečni krč, želodečni bol, težko prebavanje ali želodečno zazližanje,** se jim tu dobro domače sredstvo priporoča, kateri izvrstni zdravilni učinek je vže mnogo let izkušenj. To je znano

prebavno in kričistilno sredstvo,

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je iz izborno zdravilnih zelišč z dobrim vinom pripravljeno ter vtrdi in poživi celi človeški prebavni organizem, brez da bi to kakšno čistilno sredstvo bilo. Zeliščno vino odstrani vsa motenja v krvi in čisti vse slabe snovi v krvi, ki bolezni provzročujejo, in deluje na prenovitev zdrave krvi.

Pri pravočasni rabljivosti tega zeliščnega vina, se vsaki želodečni bol kar v kali zatre. Zatorej bi se pred vsem drugim močnim in razjedljivim sredstvom. Ni le zdravju škodujejo, rabilo. Vsa znamenja kroničnega (zastarenega) želodečnega bola so: **glavobol, riganje, zgaga, napenjanje, slabosti z bljuvanjem,** katera vže po kratkem povživanju tega vina prenehajo.

Zabasanje in temu slabi nasledki, kot **tesnoba, kolika, srčno bitje, pomanjkanje spanja, naliv krvi v jetra, vranica** in **v čreva**, se skozi to zeliščno vino hitro in na lahek način odpravi, ker vse slabi snovi iz želodča in črev odstrani.

Suhi bledi obraz, pomanjkanje krvi, slabost, so znamenja slabega prebavanja, slabe krvi in bolnih jeter. Pri popolnem **slabem teku, razdražljive oslabelosti** in **slabem čutu,** kakor **vednem glavobolu** in **pomanjkanju spanja**, odmrjejo taki bolniki počasi pa gotovo. Zeliščno vino pa dá oslabelemu životu **novo moč.**

Zeliščno vino povzdigne tek, povspeši prebavljenje in reditev, ter preosnovi in pospeši in zboljšuje napravo krvi, poživi vzdražene živce in preskrbi bolniku nove moči in novo življenje. Mnogobrojna priznanja in pohvalna pisma potrjujejo vse to.

Zeliščno vino se dobiva v steklenicah po **1 gld. 50 kr.** in **2 gld.** v lekarnah v Ljubljani, Litiji, Kamniku, Škofji Loki, Kranju, Radovljici, Idriji, Tolminu, Trebnjem, Novem mestu, Ribnici, Kočevju, Metliki, Črnomlju, Postojini, Ajdovščini, Vipavi, Celju, Sežani, Trstu itd., kakor v vseh lekarnah v Avstro-Ogerskem. Tudi razpošiljajo 3 ali več steklenic po izvirnih cenah na vse kraje Avstro Ogerske

Proti ponarejanju se svari!

Zahteva naj se izrecno

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

Odgovorni urednik **Rajko Pirkovič.** — Tisk in založba **J. Blasnikovi nasledniki.**